

Izabela Bawej

"Język niemiecki kluczem do języka angielskiego. Język angielski kluczem do języka niemieckiego. Gramatyka konfrontatywna niemiecko-angielska w ćwiczeniach", Lucyna Wille, Zdzisław Wawrzyniak...: [recenzja]

Lingwistyka Stosowana / Applied Linguistics / Angewandte Linguistik nr 2,
285-287

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cje pozostające w sprzeczności z tzw. trzeźwą oceną sytuacji, sprzeczne interesy, świadome próby przedstawienia zagadnienia DPI w określony sposób poprzez dobór specyficznych środków wyrazu. Wielką zaletą pracy jest aktualność przedstawianych zagadnień oraz ich szczególne znaczenie dla szerokiego grona zainteresowanych (przede wszystkim cierpiących na choroby o podłożu genetycznym, lekarzy, biotechnologów, prawników, osób duchownych, polityków). Argumentacja poparta jest cytatami odpowiednich ustaw, fragmentów wystąpień o charakterze politycznym poświęconych DPI, oraz tekstów wchodzących w skład materiału badawczego. W pracy często występują sformułowania „Sprachgebrauch” oraz „Sprachthematisierung”. Przedmiotem debaty nie jest jednak język jako taki, lecz co najwyżej kwestia przyporządkowania danych wyrażen odpowiednim pojęciom. Problemy, jakie stwarza przyporządkowanie wyrażenia danemu pojęciu, są wtórne wobec niemożności osiągnięcia porozumienia względem treści pojęcia, co autorka wprawdzie sugeruje, jednak niedostatecznie rozwija to zagadnienie.

Praca „Biomedizin als sprachliche Kontroverse” stanowi dość oryginalne spojrzenie na problematykę DPI, przede wszystkim ze względu na swój interdyscyplinarny charakter. Lektura książki Silke Domasch może ułatwić zrozumienie pewnych aspektów społecznej debaty na temat DPI nie tylko językoznawcom, ale również przedstawicielom środowisk z różnych przyczyn związanych ze wspomnianą tematyką.

Anna B a j e r o w s k a

Lucyna WILLE, Zdzisław WAWRZYŃIAK *Język niemiecki kluczem do języka angielskiego. Język angielski kluczem do języka niemieckiego. Gramatyka konfrontatywna niemiecko-angielska w ćwiczeniach.* Wydawnictwo Kanion, Zielona Góra 2005, 214 s.

Coraz powszechniejszym zjawiskiem w naszym kraju jest równoległa nauka języka niemieckiego i języka angielskiego. Chciałabym zatem polecić podręcznik gramatyki konfrontatywnej niemiecko-angielskiej skierowany do osób uczących się zarówno języka niemieckiego, jak i języka angielskiego w warunkach zinstytucjonalizowanych oraz do osób posługujących się jednym z tych języków i rozpoczynających naukę drugiego z nich.

Każdy, kto zaczyna uczyć się języka obcego, zawsze stara się znaleźć sposób, dzięki któremu mógłby skrócić i ułatwić sobie zapamiętywanie nowego materiału, na przykład szukając podobieństw w znanym już sobie języku, najczęściej języku ojczystym. Podobnie postępujemy, ucząc się kolejnego języka obcego. Wykorzystujemy wtedy zarówno język ojczysty, jak i wiedzę wyniesioną z nauki pierwszego języka obcego, porównujemy struktury w tych językach, szukamy różnic

i podobieństw pomiędzy nimi w poszczególnych podsystemach językowych, aby ułatwić sobie zapamiętywanie gramatyki czy leksyki.

Niniejszy podręcznik zawiera wskazówki, jak można ułatwić sobie naukę języka angielskiego, znając już na określonym poziomie język niemiecki i odwrotnie. Książka przedstawia podejście konfrontatywne, które ma umożliwić poznawanie różnic i podobieństw strukturalnych, semantycznych i pragmatycznych pomiędzy obydwoma językami. Ukazywanie różnic, które dzielą język niemiecki i język angielski, oraz zbieżności, które łączą obydwa języki, ma ułatwić proces uczenia się drugiego języka obcego i uchronić przed błędami wywołanymi interferencją zewnątrzjęzykową.

Autorzy podręcznika słusznie zwracają uwagę na to, że uczenie się obydwu języków w izolacji od siebie może być sporym błędem dydaktycznym. Nawet jeśli ktoś uczył się najpierw tylko jednego z tych języków, a później rozpoczął naukę drugiego, zauważy bardzo szybko podobieństwa i różnice pomiędzy obydwoma systemami językowymi. Uświadomienie sobie podobieństw oraz różnic w strukturach gramatycznych oraz leksyce języka niemieckiego i języka angielskiego pozwala uczącym się nie tylko rozwijać umiejętności komunikacyjne w obu językach i utrwalać już zdobytą wiedzę, lecz także poznawać niemiecki i angielski w inny nieco sposób, niż ma to miejsce podczas tradycyjnej lekcji języka obcego, co czyni taką naukę bardziej racjonalną i ciekawszą. Dlatego w niniejszej gramatyce przedstawiono każdy z tych języków w roli klucza do nauki tego drugiego.

Ponieważ książka została napisana dla Polaków uczących się języka niemieckiego i języka angielskiego, należy podkreślić, że Autorzy uwzględnili w niej przyzwyczajenia językowe polskiego ucznia i nie pominęli konfrontacji niemieczyny i angielszczyzny z językiem polskim, aby uchronić uczącego się przed błędami interferencyjnymi, wynikającymi z przenoszenia struktur języka ojczystego na pierwszy i kolejny język obcy. Jest to bardzo istotne, ponieważ nauka odbywa się w Polsce, więc uczący się języka niemieckiego i angielskiego na co dzień obracają się w kręgu swojego języka ojczystego.

Warto podkreślić, że Autorzy położyli nacisk na kognitywny aspekt nauki języków, czyli świadome poznawanie przez uczących się reguł językowych i rozumienie zasad rządzących strukturami językowymi, tak by mogli je stosować w praktyce, a bez znajomości których nie jest możliwa sprawna i bezbłędna komunikacja w języku obcym.

Podręcznik składa się z czterech części:

– Część pierwsza (str. 13–116) przedstawia zagadnienia gramatyczne według poszczególnych części mowy.

– Część druga (str. 117–164) poświęcona jest wybranym zagadnieniom z zakresu składni, np. zasadzie pojedynczego przeczenia, układaniu pytań, tworzeniu czasów gramatycznych i ich użyciu oraz zdaniom złożonym.

Zagadnienia językowe zostały opracowane według jednolitego schematu. Na początku znajduje się krótki komentarz do poszczególnych kwestii językowych, zawierający różnice i podobieństwa w języku niemieckim, angielskim i wszędzie, gdzie jest to konieczne, także porównanie z językiem polskim. Do poszczególnych

komentarzy zostały podane przykłady w języku niemieckim i angielskim ilustrujące omawiane zjawiska językowe. Wszystkie przykłady przetłumaczono na język polski, aby w ten sposób dokonać pewnej konfrontacji języków. Po każdym zagadnieniu teoretycznym zamieszczone jest ćwiczenie, które ściśle nawiązuje do zagadnień teoretycznych prezentowanych w danym rozdziale.

Szkoda, że Autorzy pominieli w niniejszej gramatyce konstrukcje w stronie biernej, której właściwe użycie sprawia uczącym się zarówno języka niemieckiego, jak i języka angielskiego wiele trudności. Znajomość reguł tworzenia form strony biernej w jednym języku, na przykład niemieckim, znacznie bowiem ułatwia zrozumienie zasad tworzenia i poprawnego stosowania tej formy w drugim języku na przykład angielskim. Ten drobny mankament nie umniejsza jednak wartości niniejszej pracy.

– Część trzecia (str. 165–190) jest częścią ściśle praktyczną i zawiera różnorodne ćwiczenia dwu- i trójjęzyczne, których celem jest swobodne przechodzenie z jednego języka na drugi, porównywanie struktur gramatycznych i jednostek leksykalnych oraz samodzielne wyszukiwanie tych wskazówek, które mogą pomóc uczącemu się w nauce. Ćwiczenia te pozwalają sprawdzić stopień opanowania zaprezentowanych w części pierwszej i drugiej zagadnień. Należałoby w tym miejscu podkreślić, że polecenia są sformułowane jasno i zrozumiale.

– Część czwarta (str. 191–200) pt. „*Prawdziwi*” i „*falszywi*” *przyjaciele języków obcych* poświęcona jest internacjonalizmom, które ułatwiają naukę języków, oraz tautonomom, które mogą być przyczyną licznych błędów leksykalnych. Dodatkowym atutem książki jest wyeksponowanie „falszywych przyjaciół” w parach niemiecko-polskich, angielsko-polskich i niemiecko-angielskich, do których załączono liczne przykłady wzorcowe zawsze z ich tłumaczeniem na język polski, aby uczący się nie miał wątpliwości, co do różnic w znaczeniu i użyciu leksemów w poszczególnych językach.

Książka zawiera klucz do wszystkich ćwiczeń, co ułatwia samodzielną z nią pracę. Może ona służyć samoukom, którzy nie zawsze mają możliwość skorzystania z pomocy nauczyciela. Cenną stroną opracowania jest również fakt, że publikacja została napisana w sposób przystępny i komunikatywny, a przykładowe zdania ilustrujące konkretne zastosowanie danej struktury napisane są żywym, autentycznym językiem, zawierającym m.in. liczne zwroty potoczne.

Omawiana praca jest godna polecenia szerszej grupie czytelników, ponieważ prezentowany w niej sposób nauki języka niemieckiego poprzez język angielski i odwrotnie jest czymś nowym na rynku księgarskim. Celem podręcznika jest dostarczenie uczącemu się „narzędzia”, pozwalającego sprawdzać nabyte już umiejętności oraz utrvalać poznawane zagadnienia językowe. Stanowi on nie tylko praktyczną pomoc w nauce, ale również pozwala ustrzec się błędów, których popełnienia uczący się często nie są świadomi.

Izabela B a w e j